

Ćwiczenie

Mistrz i Małgorzata- ukierunkowana analiza fragmentu tekstu epickiego

Cel ćwiczenia:

- przygotowanie do analizy porównawczej dwóch fragmentów epickich
- doskonalenie umiejętności interpretacji fragmentu epickiego

Fragment do analizy:

PDF, rozdz. 24, od. s. 242 (- *Dziękuję, żegnam was...*) do s. 245 (ostatnie zdania: *Wolan wziął do ręki podany...*)

Zadania:

1. Umieszczenie w całości tekstu.
2. Czas i miejsce zdarzeń.
3. Kreacje Mistrza, Małgorzaty i Wolanda. Wzajemne relacje.
4. Scena Bułhakowa a *Faust* Goethego (podobieństwa i różnice).
5. Jak działa zło w powieści Bułhakowa, a jak w *Fauście*?
6. Czym jest literatura w świetle tego fragmentu powieści Bułhakowa?
7. Podaj trzy tytuły tekstów epickich o pisarzach. Przywołaj pisarzy, epokę i sposób ukazania roli literatury.

Propozycja odpowiedzi

1. Umieszczenie w całości tekstu. 0-2p.
 - scena po balu;
 - obecna jest Małgorzata; ma odebrać nagrodę od Wolanda (spełnienie obietnicy uwolnienia Mistrza)
 - poprzedniego dnia Małgorzata została wiedźmą, uwolniwszy się od moskiewskiego życia i nieudanego małżeństwa
2. Czas i miejsce zdarzeń. 0-2p.
 - świt z piątku na sobotę
 - czas metafizyczny
 - w salonie (mieszkanie Berlioza, Moskwa, Sadowa 302 A m. 50) Woland i jego świata; odpoczynek po trudach balu
 - przestrzeń metafizyczna
3. Kreacje Mistrza, Małgorzaty i Wolanda. Wzajemne relacje. 0-12p.
Mistrz
 - przetworzony motyw Fausta
 - człowiek chory i słaby
 - załamany
 - ofiara ludzkiej nienawiści, wykluczenia
 - ofiara systemu totalitarnego
 - więzień psychuszki
 - człowiek bierny
 - jego stan rozumie Woland

- Małgorzata nie akceptuje *nowego* Mistrza

Małgorzata

- przetworzony motyw Małgorzaty
- kobieta zameżna; wyzwala się ze związku z niekochanym mężem
- Frieda jako przetworzony motyw dzieciobójstwa
- zawiera pakt z diabłem; wielbi Wolanda (*Wszechpotężny*)
- jest samodzielna w decyzjach

Woland

- Mefistofeles z dramatu Goethego
- podobnie jak diabeł Goethego: sceptyczny, krytyczny, umiejętnie ocenia ludzi i świat
- krytyk moskiewskiego ateizmu; uświadamia społeczeństwu Moskwy, że istnieje duchowa rzeczywistość; rzecznik prawdy
- odzyskuje powieść Mistrza
- działania Wolanda służą krytyce totalitarnej kultury i homo sovieticus

4. Scena Bułhakowa a *Faust* Goethego (podobieństwa i różnice). 0-10p.

kryterium	<i>Faust</i>	<i>Mistrz i Małgorzata</i>
Podobieństwa 0-4p.	<ul style="list-style-type: none"> - postaci: Woland (Mefistofeles), Małgorzata - postać Mistrza stanowi odpowiednik Fausta (motyw przekształcony) - motyw Małgorzaty - pakt z diabłem - szatan jako postać współdziałająca z Bogiem - Woland jako istota <i>czyniąca dobro</i> 	
Różnice 0-6p.	<ul style="list-style-type: none"> - Faust- jednostka silna, działająca, spełniająca się w aktywności - Małgorzata- naiwna dzieciobójczyni, postać bierna, przedmiot działań 	<ul style="list-style-type: none"> - Mistrz jako zaprzeczenie Fausta, kontrast dla bohatera Goethego- Mistrz został zniszczony przez ludzi i system polityczny; bohater uzależniony od kobiety - motyw Małgorzaty przekształcony: Małgorzata jako kobieta wyzwolona od nakazów społecznych, postać transgresyjna (efekt emancypacji kobiet) - Woland wymierza karę

5. Jak działa zło w powieści Bułhakowa, a jak w *Fauście*? 0-6p.

<i>Faust</i>	<i>Mistrz i Małgorzata</i>
<ul style="list-style-type: none"> - postać paradoksalna; jednocześnie stanowi część (część potęgi) i całość; czyni dobro choć jest wcielonym złem - wyrasta rozumienia zła jako braku dobra (św. Augustyn, teodycea) - Mefistofeles to metafizyczny byt posiadający trudną do zrozumienia, sprzeczna naturę 	<ul style="list-style-type: none"> - przenika przez lustro - dzięki niemu ukazany jest dualizm świata (dychotomie: dobro- zło; światło- ciemność); Woland wskazuje Mateuszowi, że bez ciemności nie istniałoby światło - demaskuje rzeczywistość totalitaryzmu

	<ul style="list-style-type: none"> - spiryтус movens, katalizator - uwypukła złe cechy ludzi - tropi niemoralność, odmienia los ludzi, dają szansę na nawrócenie; nagradza dobro - szatan jako trick ster, kusiciel - apokaliptyczna Trójca: Smok (Woland) i dwie bestie (Korowiw i Azazello)
--	--

6. Czym jest literatura w świetle tego fragmentu powieści Bułhakowa? 0-3p.

- Woland jako rzecznik intelektualistów, pisarzy
- obrona pisarskiego talentu
- literatura realizuje mit nieśmiertelności artysty

7. Podaj trzy tytuły tekstów epickich o pisarzach. Przywołaj pisarza, epokę i sposób ukazania roli literatury. 0-6p.

Przeliczenie punktów na stopień szkolny:

41p.- 36p. bardzo dobry

35p.-31p. dobry

30p.-26p. dostateczny

25p.- 20p. dopuszczający

opracowanie: Anna Nakielska - Kowalska